

Generositeit

wegwijzer naar vorming

INSPIRATIE IN DE PRAKTIJK

In het christendom weten gelovigen zich uitgenodigd om vanuit Gods liefde te bestaan en om van die liefde een bescheiden teken te geven in de wereld om ons heen. Niet vanuit eigen kracht, maar vanuit een generositeit die je zelf van God hebt ontvangen.

Generositeit betekent de ander de vrijheid gunnen om anders te zijn, anders te denken, anders te geloven.

Je geborgen weten in Gods liefde helpt je genereus zevenmaal zeven keer te vergeven en telkens weer anderen en jezelf nieuwe kansen te bieden. Als iemand je vraagt om één mijl met hem mee te gaan, ga er dan twee met hem mee. (Matteüs 5, 41)

Je krijgt acht wegwijzers naar vorming in een katholieke dialoogschool aangereikt.

Hoe inspireren ze je in de praktijk tot denken, doen en zijn in dialoog?

Deze **inspiratiefiche** geeft enkele aanknopingspunten en voorbeelden als opstap. Je bedenkt er zelf zeker nog vele andere ...

Je kunt het thema benaderen vanuit de drie invalshoeken van de identiteitsdriehoek: je persoonlijke identiteit, je professionele identiteit en de identiteit van je school.

Het is ook verweven met het leerplan Zill voor het basisonderwijs en het gemeenschappelijk funderend leerplan voor het secundair onderwijs.

Samen vertolken de wegwijzers hoe een katholieke dialoogschool naar vorming kijkt.

DENKEN

- Generositeit is een zeer **ruim begrip** met vele betekenissen. Algemeen gesproken gaat het over het 'meer dan het vanzelfsprekende', het 'groter dan het gewone', het 'voorbij het verwachte'. Het is meer dan een geven: het is een ver-geven.
- Generositeit gaat over een **levenshouding**. Net als de andere vormingscomponenten gaat het om een algemeen menselijke waarde die in het joods-christelijk verhaal een specifieke invulling en uitwerking krijgt. Wie gelooft in de genereuze Schepper en de generositeit in de schepping, wordt uitgenodigd zelf ook genereus te zijn. Geloven is dan zoveel meer dan de filosofische aanname of afwijzing van het bestaan van de Andere. Het heeft te maken met een manier van leven. Een genereus iemand zal twee mijl meelopen als hem gevraagd wordt één mijl te lopen.

- Het is zinvol om in te gaan op de **etymologische** achtergrond van generositeit/generuus; het woord heeft te maken met het Latijnse genus en het daarvan afgeleide generosus. Generuus is iemand die tot een hogere bestaansmodus is opgeklommen en vandaaruit overvloedig en rijkelijk kan geven. Vandaar ook de tientallen synoniemen voor 'generuus': mild, vrijgevig ...
- Veel achtergrond vind je in: Marc Verminck & Johan Van Looveren eds., Generositeit. Geven en schenken, delen en verdelen. Brussel, ASP Sint Lukas, 2013.
- Inspiratie vind je in het nummer van [Leeftocht mei 2019](#)
- Zoek naar inspirerende voorbeelden van generositeit / genereuze mensen
  - uit je omgeving, uit je eigen leven
  - in de grote wereld van vroeger en nu
- Denken vanuit de **identiteitsdriehoek** kan de blik verruimen; als opstap kan je in gespreksgroepen op zoek gaan naar antwoorden op volgende vragen:
  - **Persoonlijke identiteit**
    - Wat roept de term 'generuus' bij jou op?
    - Ken je voorbeelden van 'generositeit in de schepping'?
    - Is de generositeit van de schepping voor jou een impuls om zelf ook generuus te zijn?
    - Ervaar jij God als een genereuze God?
  - **Professionele identiteit**
    - Wat betekent generositeit als het gaat om: evaluatiebeleid, tuchtmaatregelen ...?
    - Waaraan herken je een genereuze directeur, leerkracht, studiemeester of secretariaatsmedewerker ...?
    - Waar ontmoet jij generositeit in je werk?
    - Waarin ben jij zelf generuus?
    - Waar zie je kansen om generuus te zijn in je lespraktijk?
    - Waar liggen de grenzen van de generositeit?
  - **Institutionele identiteit**
    - Wat betekent generositeit als het gaat om onthaalbeleid, aanwervingsbeleid?
    - Een katholieke school is een genereuze school: akkoord?
    - Een katholieke dialoogschool vermeldt generositeit in haar opvoedingsproject: akkoord?
    - Zijn er sporen van generositeit in de geschiedenis van je school (bv. stichter, patroon ...)?

DOEN EN ZIJN

Generositeit en Zill

De wegwijzers naar vorming geven richting aan het team om doorheen het hele schoolgebeuren tot op de klasvloer te groeien als katholieke dialoogschool. Het leerplan biedt tal van vindplaatsen om daaraan te werken met de leerlingen. Een [overzicht op de website](#) verzamelt er enige.

Generositeit en het gemeenschappelijk funderend leerplan so

Het leerplan is voor de leraar het anker om bij de leerlingen de steeds complexere wereld te ontsluiten in hun groei naar volwassenheid. De wegwijzers geven daaraan richting en verbinden de vormingsopdracht van de school met haar Bijbels-christelijke inspiratie. De [algemene inleiding leerplannen so](#) past dat toe op elke wegwijzer.

Generositeit en het Vademecum zorgbreed en kansrijk onderwijs

Het vademecum toont zich als een stevig huis, gebouwd op goede grond en met stevige fundamenten. Generositeit zit in de grond waarop we bouwen. Bron: [Vademecum, Bouwen aan een school voor iedereen.](#)

Voorbeelden van pedagogische activiteiten die getuigen van generositeit

In de klaspraktijk

- Maaltijd
  - Organiseer een maaltijd met de klas waarbij de ene leerling iets klaar maakt voor de andere.
  - Verbind een gesprek aan de maaltijd over een onderwerp dat leeft.
  - Maak duidelijk dat een eucharistie eigenlijk hetzelfde doet: woord- en tafeldienst.
- Leerlingen helpen elkaar binnen de klas om de leerstof beter te verwerken.
- Hoe geef je vorm aan een [zorgbreed en kansrijk onderwijs](#)?

In de schoolwerking

- Wat betekent genereus handelen in volgende gevallen?
  - Een collega is ziek en geeft vervangingsopdrachten.
  - Een leerling is ziek geweest en heeft een achterstand opgelopen.
  - Een anderstalige leerling komt binnen.
- Organiseer een pedagogische studiedag rond 'generositeit'.
- Organiseer een politiek debat over 'generositeit'.
- Oudere leerlingen leggen de leerstof uit aan jongere leerlingen ("Vijf wordt zeven").
- Stimuleer het vrijwilligerswerk:
  - binnen de school (bv. organisatie van restaurantdagen, opendeurdagen);
  - buiten de school (Community Service Learning).

In het schoolbeleid

- Hoe gaan we om met armoede op school?
- Zoeken jullie als school actief naar manieren om kinderen van vluchtelingen en asielzoekers op te vangen?
- Welke initiatieven nemen jullie om anderstaligen Nederlands te leren? Hoeveel kansen krijgen OKAN-leerlingen in onze school?

Hoe inspireert de pastoraal op school daarbij?

- Vieringen
  - Hoe zit het met ons aanbod voor vieringen? Zijn we daarin genereus?
  - Hoe is de inhoud van onze vieringen? Beperken we ons tot de christelijke invalshoek of stellen we ons open?
- Solidariteitsacties
  - Hoe bouwen we solidariteitsacties uit? Geven we hieraan een religieuze duiding?
- Geven we volwassenen en leerlingen de kans om het christelijk geloof en andere levensbeschouwingen echt te kennen en te beleven?
- Iedere dag is een nieuwe kans om iets van de generositeit te ervaren: hebben we daar aandacht voor aan het begin van een lesdag?

DIALOOG

Generositeit gaat samen met dialoog: openheid voor de andere, voor de rijkdom van de andere en het andere. Openstaan voor de generositeit zal vanzelf tot dialoog leiden en zo komt een positieve dynamiek op gang. Generositeit genereert dialoog met de andere/Andere, je staat open voor de visie én de vraag van de andere.

Thema's voor dialoog

- Met leerlingen basisonderwijs: Zill!
  - Het ontwikkelveld 'ontwikkeling van oriëntatie op de wereld' heeft als leeruitkomst: "Ik ben nieuwsgierig naar de wereld waarin ik leef. Ik exploreer mijn omgeving en verwerf inzicht in de wereld in al zijn dimensies." De zes verschillende thema's bieden een overvloed aan kansen tot besef van 'generositeit':
    - de vele vormen van samenleving
    - de overvloed aan bewegingscultuur
    - de rijkdom van geschiedenis
    - de oneindigheid van het heelal
    - de veelzijdigheid van techniek
    - de natuur in al haar verschijningsvormen
  - Uiteraard zitten ook in het ontwikkelveld Rooms-katholieke godsdienst veel kansen, wat reeds blijkt uit de leeruitkomst: "Ik sta open voor een diepere dimensie in het leven. Ik maak kennis met en ga in dialoog met de katholieke geloofstraditie. Ik groei op levensbeschouwelijk, religieus en/of godsdienstig vlak."
Enkele voorbeelden van leerplandoelen:
    - Rklg5: Ontdekken en zelf ervaren hoe de diepere kant van het leven wordt beleefd in een waaier van tekens, rituelen, belevings- en vieringsmomenten.
    - Rkev4: Groeien in verbondenheid met natuur en cultuur, ontdekken wat de christelijke scheppingsspiritualiteit betekent in het leven van mensen en mogelijk in het eigen leven.
- Met leerlingen secundair: tijdens de lessen & ochtendmomenten; bijvoorbeeld:
  - Fysica – generositeit in de krachten die nooit ophouden
  - Biologie – diversiteit en overvloed als basiskenmerk van de natuur en het leven
  - Talen: toren van Babel en Pinksteren
  - Geschiedenis – vele culturen
  - Godsdienst: vele godsbeelden, rituelen ...
  - Muziek: onuitputtelijke bron van ideeën en gevoelens
- Met collega's: elkaar ontmoeten en zo elkaars rijkdom en diversiteit leren kennen doorheen de dialoog; probeer daarbij het praktische en zuiver didactische te overstijgen; kansen te over:
  - personeelsvergaderingen
  - bezinningsdagen
  - pedagogische studiedagen
  - feesten, recepties, dag van de leerkracht
- Met ouders, schoolbestuur ...

Dialoog met de Bron: het woord van God is genereus

Zoek in de Bijbel naar aanknopingspunten voor een genereuze dialoog. De Bijbel is een bibliotheek met verschillende boeken, verschillende godsbeelden, veel interpretaties.

- Oude Testament: bv. scheppingsverhaal
- Nieuwe Testament: bv. 'Geen groter liefde kan iemand geven dan zijn leven.', parabel van de talenten, de zaaier, de barmhartige Samaritaan, de broodvermenigvuldiging, het hooglied van de liefde (1 Kor, 13).

Dialoog met andere tradities

Zoek in andere tradities aanknopingspunten voor een genereuze dialoog.

- Andere christelijke tradities
- Andere godsdiensten en levensbeschouwingen

Dialoog met maatschappij en cultuur

Zoek in de hedendaagse maatschappij en cultuur aanknopingspunten voor een genereuze dialoog.

- Rechtvaardigheid – generositeit als remedie tegen armoede
- Vluchtelingenproblematiek
- ...